

POSUDEK RECENZENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autorka: Leona FELGROVÁ (Hainzová)

Aprobace: učitelství pro střední školy – dějepis, učitelství pro 2. stupeň ZŠ – francouzský jazyk a literatura

Akad. rok: 2017/2018

Název DP: Osobnost reformního učitele Antonína Kavky a Jedlinská škola

Vedoucí: Mgr. Daniela Vrabcová, Ph.D.

---

1. Koncepce práce

Leona Felgrová čtenářům představuje diplomovou práci, která čítá **55 stran** přímého textu, v nichž je také literární přehled o **31 literární odkazu** (z toho 5 elektronických) a navazující přílohové část s **9 stranami Příloh**. Po formální stránce je text **historickou analýzou s teoretickými poznámkami**, ve které dominuje strukturovaný a časově vázaný popis osobnosti reformního učitele, působícího v českém prostoru v období tzv. 1. republiky v ČSR. Autorka téma rozčlenila do 5 dílčích kapitol, z nichž se některé dále člení na nižší úrovně.

K volbě tématu a jeho společensko-profesní důležitosti. V současné pedagogické teorii i praxi můžeme nalézt řadu příkladů toho, kdy vznikají texty, či výzkumné práce, které přicházejí s tzv. novými poznatky, aniž by se naznačila potřebná kontinuita s poznáním předchozím. Někde jde o deficit na vrub autora, jindy chybí ono propojení proto, že předchozí poznatky nejsou tak lehce přístupné, nebo mají spíše regionální či dobový význam.

Tento úvod jsem uvedl záměrně a vědomě. L. Felgrová věnovala celou závěrečnou práci popisu osobnosti reformního pedagoga Antonína Kavky, který mnohá léta svého učitelování vedl s myšlenkou o „jinou“, dítěti vstřícnější školu a své uvažování proměnil v efektivní a praktický pokus, jak ho známe především z pedagogického působení v podorlické obci Jedlina.

Pro někoho jde o postavu regionálního významu, pro jiné důkaz, že i v meziválečném Československu rašily myšlenky i činy o změně zaběhlé školní praxe, které byly zdatnými soupeři obecně uznávaným školám typu Montessori, Freinetově projektu a dalším. Text je v relaci s děním u nás do roku 1938 a volně dokládá období tzv. samostatných reformních pokusů a pozdější promyšlené a respektu hodné Příhodovské reformě. Z tohoto úhlu pohledu je třeba **ocenit diplomantku za vhodný a profesně potřebný výběr tématu** a za snahu obohatit ne příliš četnou bibliografii o další zdroj.

2. K obsahovým celkům diplomové práce

Z mého pohledu je **hlavní část diplomového textu** vystavěna logicky, obsahově srozumitelně, vychází z konkrétních cílů a záměrů, které autorka v počátku textu uvedla. Pozn.: za odpověď by stálo, proč L. Felgrová nečíslovala Úvod, když naopak Závěr své číslo má...

V obsahu identifikujeme **4 významné obsahové celky**: nejprve se autorka rozepsala o fenoménu **reformního školství**, jeho historických meznících, a to v zahraničních i tuzemských souvislostech. Tuto pasáž považuji za obsahově a

informačně málo významnou a spíše naznačující, než přibližující dané téma. Má nespokojenost se dá vyjádřit těmito poznámkami:

- nebyla provedena přesvědčivá **analýza pojmu reformní – alternativní**,
- nebyly stanoveny **základní a typické charakteristiky „jiný“ škol**; od obecných přístupů, až po didaktický systém,
- chybí hlubší pohledy na **historické impulsy a zvraty**, vedoucí k celosvětovému hledání alternativy ve školství, jiného pohledu na subjekt i objekt výchovného působení (kap. 1.2),
- totéž platí o **„mezerách“ v konceptu školské reformy u nás** (odlišení dvou dekad úsilí o školskou reformu v ČSR, jejich komparace), vymizení některých našich představitelů z poznatkových souvislostí (např. kontroverze pojetí O. Chlupa a V. Příhody, specifika reformy v uměleckých školách, Vránovy aktivity v moravském Zlíně a další).

V navazujících kapitolách 2 a 3 Leona Felgrová a oporou o literární prameny popisuje životní peripetie Antonína Kavky, poté se dovídáme o jedlinské škole, aby se obě témata spojila v celek ve třetím obsahovém celku. Tyto pasáže **jsou poctivou badatelskou prací**, která čerpá z ne zrovna dostupných pramenů a vytváří potřebný přehled o dlouhém a plodném životě zmiňované „ústřední postavy“. Jen tak „mezi řečí“ (s. 33) uvádí autorka její pokus o aktualizaci některých jedlinských myšlenek v její praxi. Proč nedošlo k většímu experimentu?

Pro mne (jako didaktika) by měla být nejpřínosnější **kapitola č. 4**, ve které se autorka zamýšlí nad hlubším významem přístupu A. Kavky, a to pohledem obou strůjců vzdělávání a významu edukačního prostředí.

V podkapitole 4.1 jsou podstatné myšlenky o významu a pojetí dítěte ve školním prostředí. Jen poněkud „nesedí“ název, který spíše vystihuje jednu z tvořivých schopností dětí, a méně pojetí dítěte jako autenticky konající bytosti. Logičtější by bylo, kdyby za touto částí byla kapitola 4.3, pojednávající o osobnosti učitele. Nicméně úsek 4.2 vyzdvihuje význam prostředí okolo dětí a akcentuje přirozený pohyb v kraji, který dětský svět obklopuje.

Zmiňovaná pasáž 4.3, věnovaná pedagogickým zásadám A. Kavky je očekávaně nejrozsáhlejší. Se zájmem můžeme číst autentické výpovědi reformátora a dávat je do dnešních souvislostí. Společně si „zanotujeme“ nejen nad Kavkovým posteskem o odměně za náročnou práci pedagoga. I když jsou tyto části textu obsahově podstatné a srozumitelné, přece jen mám k této části DP významnější poznámku: kapitole 4, především v části 4.3

- **chybí struktura didaktického systému Antonína Kavky** s přesahy do současnosti.

Závěrečná část diplomové práce L. Felgrové naplňuje očekávání a správně se zamýšlí nad predikovanými cíli a skutečnou hodnotou svého díla.

3. Inspirace - otázky k obhajobě

Autorka se může zaměřit na některá problematická místa, označená pomlčkou.

4. Závěr - shrnutí

Z pozice recenzenta práce a s ohledem na její kvality

navrhuji klasifikovat.....( )

Hradec Králové 4. 1. 2018

Doc. PhDr. T. Svatoš, Ph.D.,
katedra pedagogiky a psychologie
Pedagogické fakulty UHK